

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Mini-missverkiezingen

1 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van de twee kenmerken van zelfkennis volgens Descartes' introspectietheorie: onfeilbaarheid en alwetendheid 1
- een uitleg dat de opvatting van Ellen beter aansluit bij de interpretatietheorie dan bij de introspectietheorie: de deelnemers kunnen tot een verkeerde conclusie komen omdat ze alleen indirecte kennis over zichzelf hebben 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Descartes is zelfkennis door introspectie onfeilbaar en alwetend 1
- Volgens Ellen leren de deelnemers aan de mini-missverkiezing zichzelf niet goed kennen. Volgens Descartes kunnen de deelnemers tot zelfkennis komen door gewoon naar binnen te kijken. Maar volgens de interpretatietheorie kunnen we tot een verkeerde conclusie komen over onszelf omdat we alleen indirecte zelfkennis hebben. De deelnemers leren zichzelf interpreteren op basis van de bevestiging van anderen en door zich te plooiën naar wat 'in' is. Daarom leren ze zichzelf volgens Ellen niet goed kennen 1

2 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat het meisje er volgens Lawlor achter kan komen of zij echt wil meedoen aan een mini-missverkiezing door voorlopige zelftoeschrijvingen en haar reacties daarop.

voorbeeld van een goed antwoord:

Als we niet weten wat we willen, kunnen we ons volgens Lawlor proberen voor te stellen hoe het zou zijn om iets te doen of te hebben, om er vervolgens achter te komen of dit ook daadwerkelijk is wat we willen. Het meisje zou, bijvoorbeeld door zich voor te stellen dat ze aan een mini-missverkiezing deelneemt, erachter kunnen komen dat uiterlijk helemaal niet zo belangrijk voor haar is. Of dat het haar juist heel leuk lijkt om in de schijnwerpers te staan.

Opmerking

Aan een uitleg met een voorbeeld dat zelfkennis volgens Lawlor verkregen kan worden door heftige emotionele reacties op een onverwachte gebeurtenis kan ook een scorepunt toegekend worden, mits adequaat toegepast op hoe het meisje er volgens Lawlor achter kan komen of ze echt wil meedoen aan een mini-missverkiezing.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van Mills opvatting over de verhouding tussen individu en overheid met zijn opvatting van autonomie: het individu moet zichzelf in vrijheid kunnen bepalen, dus de overheid mag alleen ingrijpen als die vrijheid geschaad wordt 1
- een uitleg dat leerplicht niet in strijd is met Mills liberalisme omdat een kind scholing nodig heeft om zich te ontwikkelen tot autonoom (vrij) individu 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Mill zijn we autonoom als we zelf kunnen bepalen wat we willen en daarin niet gehinderd worden door anderen. De overheid mag dus niet ingrijpen in de vrijheid van individuen, tenzij zij met hun gedrag schade toebrengen aan de vrijheid van anderen 1
- Kinderen zijn echter nog niet volledig autonoom en hebben juist scholing nodig om autonomie te ontwikkelen. Het zou kinderen dus schaden wanneer ze geen scholing zouden krijgen. Daarom kan de overheid ouders verplichten hun kinderen naar school te laten gaan, zodat de kinderen zich ontwikkelen tot autonome individuen 1

4 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat een argumentatie of het verbod door de arbeidsinspectie past bij de twee vooronderstellingen van het klassiek-liberale mensbeeld:

- mensen weten zelf het best wat ze willen 1
- ze zijn in staat op basis hiervan te handelen 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik denk dat een klassiek-liberaal het wel eens zou zijn met de arbeidsinspectie. Het klassiek-liberalisme gaat ervan uit dat mensen zelf het best weten wat ze willen en dat ze daarnaar kunnen handelen. Daarvoor moet je wel eerst volwassen zijn. Kinderen zijn echter nog volop in ontwikkeling en zijn nog geen volledig autonome individuen. Daarom kunnen ze niet altijd goed inschatten wat wel en wat niet bijdraagt aan hun vrijheid. Een klassiek-liberaal zou het dus eens zijn met de inspectie dat hier schade wordt gedaan aan kinderen. De kinderen leren niets van het oordeel over hun uiterlijk en worden alleen maar onzeker gemaakt 2

of

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- Ik denk dat een klassiek-liberaal geen bezwaar zou hebben tegen een mini-missverkiezing. Het klassiek-liberalisme gaat ervan uit dat mensen zelf het best weten wat ze willen en dat ze daarnaar kunnen handelen. In dit geval gaat het om een onschuldige schoonheidswedstrijd voor kinderen die daar vrijwillig aan meedoen. De ‘schadelijke impact’ uit het rapport van de arbeidsinspectie klinkt heel overdreven. Alsof de meisjes die meedoen aan zoiets niet snappen dat beoordeling op hun uiterlijk hoort bij zo’n verkiezing 2

5 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van het verschil tussen een authentiek leven dat volgens Rousseau uitgaat van gezonde zelfliefde (amour de soi) en een inauthentiek leven dat uitgaat van ongezonde eigenliefde (amour propre) 1
- een weergave van Rousseaus vooronderstelling dat mensen van nature authentiek zijn / dat de moderne samenleving niet in overeenstemming is met de menselijke natuur 1
- een uitleg met tekst 3 dat mini-missverkiezingen bijdragen aan een ongezonde vorm van eigenliefde wanneer kinderen egoïstisch worden / gericht zijn op de sociale waardering van anderen / gericht zijn op status 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Rousseau is de mens van nature gericht op het vervullen van zijn basale behoeftes en heeft hij oog voor zijn medemens. Deze oorspronkelijke, authentieke manier van leven is gebaseerd op gezonde zelfliefde. Dit verandert in de moderne samenleving echter in ongezonde eigenliefde, waardoor mensen egoïstisch, statusgericht of gericht op uiterlijk worden 1
- Rousseau veronderstelt dat mensen van nature authentiek zijn en dat het leven in een moderne samenleving onnatuurlijk is 1
- In tekst 3 zie je dat kinderen geobsedeerd raken door hun uiterlijk en de waardering door anderen. Zo verandert hun gezonde zelfliefde in een ongezonde obsessie met hun uiterlijk. Ook blijkt uit tekst 3 dat kinderen veel stress hebben omdat de mini-missverkiezingen erg competitief zijn, waardoor ze niet-sociaal gedrag gaan vertonen. Hierdoor zijn het geen gewone kinderen meer die samen spelen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een weergave van de kritiek van Sartre op Rousseau dat authenticiteit niet kan bestaan in het volgen van een vaststaande menselijke natuur.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Sartre moeten we onszelf vormgeven door onszelf te bepalen. Daarmee bekritiseert Sartre Rousseaus opvatting dat er een vastgestelde menselijke natuur is die je terug moet vinden. Volgens Sartre bestaat er niet zoiets als een vaststaande menselijke natuur.

7 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argumentatie met tekst 4 dat Laura zelf kiest om mee te doen aan een mini-missverkiezing en de verantwoordelijkheid daarvoor niet afschuift 1
- een uitleg dat Laura volgens Sartre onvermijdelijk te kwader trouw is: door te kiezen geeft zij haar vrijheid op 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Laura kiest er duidelijk zelf voor om mee te doen aan een mini-missverkiezing. Op het moment dat we weglopen voor onze vrijheid en de verantwoordelijkheid voor onze keuzes afschuiven, handelen we volgens Sartre te kwader trouw. Maar Laura geeft juist aan dat het haar eigen keuze is. "Wat andere mensen daarover te zeggen hebben, boeit me niet." 1
- Je bent volgens Sartre te kwader trouw als je je keuzevrijheid opgeeft. Dit gebeurt onvermijdelijk wanneer je een keuze maakt en handelt, want daarmee sluit je andere keuzemogelijkheden uit. Laura is te kwader trouw op het moment dat zij beslist mee te doen aan een mini-missverkiezing 1

8 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat volgens Honneth zelfvertrouwen op basis van erkenning door je directe omgeving, zelfrespect op basis van juridische erkenning en zelfwaardering op basis van maatschappelijke waardering nodig zijn voor autonomie 1
- een uitleg dat Laura op het podium sociale waardering vindt, omdat sociale waardering de vorm van erkenning is die gaat over jouw sociale rol 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Honneth hebben we erkenning van anderen nodig om onze eigen autonomie te ontwikkelen. Door erkenning van onze familie en vrienden ontwikkelen we zelfvertrouwen. Daarnaast is het nodig dat we juridisch erkend worden en dat we waardering krijgen voor onze maatschappelijke rol. Op die manier ontwikkelen we naast zelfvertrouwen ook zelfrespect en zelfwaardering, wat we volgens Honneth allemaal nodig hebben om autonoom te kunnen zijn 1
- Laura wil op het podium laten zien wie zij is. Hier gaat het dus om erkenning door onbekenden voor wat ze doet in een bepaalde rol. Honneth noemt deze vorm van erkenning sociale waardering 1

9 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van het begrip ‘gender’ als sociale constructie van het onderscheid tussen man en vrouw 1
- een argument met het begrip ‘gender’ dat er bij Laura sprake is van een ‘aangepaste voorkeur’ om mee te doen aan een mini-missverkiezing 1
- een argument met het begrip ‘gender’ dat er bij Laura geen sprake is van een ‘aangepaste voorkeur’ om mee te doen aan een mini-missverkiezing 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Met ‘gender’ worden de verschillende beelden van mannelijkheid en vrouwelijkheid bedoeld en de verschillende rollen die vrouwen en mannen spelen in de samenleving 1
- Onze voorkeuren zijn nooit volledig individueel, maar zijn aangepast aan onze sociale omgeving. Mini-missverkiezingen zijn typisch iets voor meisjes. Mensen zouden het gek vinden als een jongen in zwembroek zijn danspasjes wil showen, terwijl dit gedrag van meisjes wel geaccepteerd wordt. Ik denk dat kinderen al heel jong gevoelig zijn voor wat de samenleving verwacht van jongens en meisjes, voor hun genderrol. Ik geloof daarom niet dat jonge meisjes als Laura helemaal zelf bedenken om aan een mini-missverkiezing mee te doen 1
- Het probleem met autonomie is dat we niet altijd weten of onze voorkeuren wel echt uit onszelf komen of dat ze zijn aangepast aan wat bijvoorbeeld onze omgeving van ons verwacht. In dit geval gaat het om een samenleving die verwacht dat meisjes zich gedragen volgens het beeld van vrouwelijkheid dat past bij hun gender. Maar Laura geeft duidelijk aan dat zij er zelf voor kiest aan mini-missverkiezingen mee te doen en dat zij zich niets aantrekt van wat anderen zeggen. Daarom denk ik dat haar verlangen tot deelname echt uit haarzelf komt 1